

6. Misevičienė, V. (1972). Darbo dainos. Kalendorinių apeigų dainos. Vilnius: Vaga [in Lithuanian].
7. Nakienė, A. (2012). Išeivių iš kaimo tapatybės paieškos: miesto folkloro sąjūdis. In: Liaudies kultūra, 6 (147), 23–41 [in Lithuanian].
8. Šapolinio polka. LMTA Mokslo centro Muzikinio folkloro archyvas. See: <http://etnomuzikologai.lmta.lt/omeka/item/52092> [last visited 2024.04.16] [in Lithuanian].
9. Zakarienė, V. (ed.), (2007). Ona Sorakienė. Dainų karaliai ir karalienės / Kings and Queens of Songs (CD). Vilnius: Lietuvos muzikos ir teatro akademija [in Lithuanian].

UDC 781.7(477):78.072.03

DOI 10.33287/222415

Новикова Лариса Іванівна,

*доцент, доцент кафедри інтерпретології та аналізу музики
Харківського національного університету мистецтв*

ім. І.П. Котляревського

тел.: (050) 615 - 44 - 95

e-mail: larisa1music@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-7238-9832>

Жалєйко Дар'я Миколаївна,

кандидат мистецтвознавства,

*доцент кафедри інтерпретології та аналізу музики,
завідувач навчальної лабораторії фольклору*

Харківського національного університету мистецтв

ім. І.П. Котляревського

тел.: (066) 925 - 06 - 20

e-mail: lorindarina@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-3362-2044>

ХАРКІВСЬКА ФОЛЬКЛОРИСТИЧНА ШКОЛА І ЇЇ РОЛЬ У ФОРМУВАННІ ТА ІНСТИТУАЛІЗАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНОГО ЕТНОМУЗИКОЗНАВСТВА

Мета статті – окреслити основні віхи розвитку Харківської фольклористичної школи у дзеркалі історичної панорами, що охоплює час від заснування Харківського університету до діяльності сучасних етномузикологів Харківщини та навчальної лабораторії фольклору ХНУМ ім. І.П. Котляревського в умовах війни. **Методологію** наукового дослідження становлять наступні наукові підходи: історіографічний, аксіологічний, а також загальнонаукові методи

(аналіз синтез, індукція, дедукція). Під час дослідження медіатизації як інструмента збереження культурної спадщини Слобожанщини застосовано міждисциплінарний підхід. **Новизна.** Харківська фольклористика, яка сформувалась в XIX – XX сторіччі, динамічно скерувала засади культурно-історичної школи та довела свою причетність до новаторських методів європейської науки. Також новизною представленого дослідження є характеристика сучасних форм репрезентації архівних матеріалів Навчальної лабораторії фольклору в цифровому середовищі та визначення стратегії збереження національної культурної спадщини Слобожанщини в умовах війни. **Висновки.** Харківська фольклористична школа акумулювала в своїй практиці передові методи дослідження (компаративістика, структурна типологія), тим самим заклала потужний фундамент для дослідників прийдешніх поколінь, як в науковій, так і в дидактичній царині. Надалі цифровий архів навчальної лабораторії фольклору Харківського національного університету мистецтв ім. І.П. Котляревського став резервуаром і провідником наукової спадщини, культурної пам'яті та національної ідентичності в її екзистенційному вимірі. За роки свого функціонування Навчальна лабораторія фольклору здійснила проведення першого оперативного етапу цифрового архівування, а також пілотного етапу щодо репрезентації матеріалів на навчальному сайті.

Ключові слова: Харківська фольклористична школа, навчальна лабораторія фольклору, архів, експедиційні матеріали, цифровізація, медіатизація, національна культурна спадщина.

Novykova Larysa, Associate Professor, Associate Professor at Department of Interpretation and Music Analysis, Kharkiv I.P. Kotlyarevsky National University of Arts

Zhaleiko Darya, PhD in Art Studies, Associate Professor, Head of the Folklore Educational Laboratory, Associate Professor at Department of Interpretation and Music Analysis, Kharkiv I.P. Kotlyarevsky National University of Arts

Kharkiv Folkloristic School and its Role in Formation and Institutionalization of Ukrainian Ethnomusicology

The purpose of the article is to outline the main milestones in the development of the Kharkiv folkloristic school in the mirror of the historical panorama, covering the time from the foundation of Kharkiv University to

the activities of modern ethnomusicologists from Kharkiv region and the Folklore Educational Laboratory at Kharkiv I.P. Kotlyarevsky National University of Arts in the conditions of war. **The methodology** of scientific research consists of the following scientific approaches: historiographic, axiological, as well as general scientific methods (analysis, synthesis, induction, deduction). An interdisciplinary approach was applied during the study of mediatization as a tool for preserving the cultural heritage of Slobozhanshchyna. **The scientific novelty.** Kharkiv folkloristics, formed in the 19th and the 20th centuries, dynamically directed the foundations of the cultural-historical school and proved its involvement in the innovative methods of European science. Also, the novelty of the presented research is the characterization of modern forms of representation of archival materials of the Folklore Educational Laboratory of in the digital environment and the determination of the strategy for preserving the national cultural heritage of Slobozhanshchyna in the conditions of war. **Conclusions.** The Kharkiv folkloristic school accumulated advanced research methods (comparative studies, structural typology) in its practice, thereby laying a powerful foundation for researchers of future generations, both in the scientific and didactic spheres. In the future, the digital archive of the Folklore Educational Laboratory at Kharkiv I.P. Kotlyarevsky National University of Arts become a reservoir and guide of scientific heritage, cultural memory, and national identity in its existential dimension. Over the years of its operation, the Folklore Educational Laboratory has carried out the first operational stage of digital archiving, as well as a pilot stage regarding the representation of materials on the educational site.

The key words: Kharkiv folkloristic school, Folklore Educational Laboratory, archive, expedition materials, digitalization, mediatization, national cultural heritage.

Постановка проблеми. Нові методи дослідження і нові технології завжди були важливими інструментами в досягненні наукових цілей, що відповідало викликам історичного континууму. Певним чином це перетиналось як з історичним минулим Харківської фольклористики, так і з сучасними векторами цифровізації в стратегії інформаційного поля, стаючи новим цінним джерелом оприлюднених архівних експедиційних матеріалів лабораторії для їх дослідження вітчизняними фольклористами і, як наслідок, рушійною силою розвитку сучасної українського етномузикознавства.

Навчальна лабораторія фольклору Харківського національного університету мистецтв ім. І.П. Котляревського містить експедиційні матеріали, що можуть стати корисними в навчальному процесі закладів освіти України (як фахового, так і загального напрямків), а архівні матеріали, що ніколи не були оприлюднені, становлять виняткову цінність для науковців України в процесі їх дослідницької діяльності (етномузикологічні дослідження, транскрибування аудіозразків автентичного фольклору тощо). Лабораторія фольклору, без перебільшення, виконує функції своєї фортеці культурної пам'яті, національної ідентичності в її екзистенційному вимірі.

У березні 2022 року внаслідок двох важких ракетних та авіаударів вибуховою хвилею була пошкоджена будівля Харківського національного університету мистецтв ім. І.П. Котляревського. Було вибито майже всі вікна (зокрема і в приміщенні лабораторії), стан даху будівлі перебував у критичному стані. Постійна загроза фізичного знищення архіву навчальної лабораторії фольклору ХНУМ ім. І.П. Котляревського в умовах систематичного руйнування росією будівель, закладів вищої освіти, об'єктів культурних надбань прифронтового Харкова – вказує на негайну потребу створення цифрового простору для збереження аудіоархіву лабораторії, експедиційних матеріалів, що їй належать, а також дослідження нових та найбільш ефективних принципів зберігання даних.

Актуальність теми дослідження. Сьогодні лабораторія має на меті здійснити порятунок документального свідчення історії через переведення в цифровий формат, збереження на сучасних цифрових носіях фольклорних записів Слобожанщини та створення умов для їх надійного захисту. В еру цифровізації в Україні шляхи щодо реалізації цієї генеральної мети Навчальної лабораторії фольклору через діджиталізацію експедиційних матеріалів та створення аудіовізуального формату архіву лабораторії мало досліджені в сучасному вітчизняному музикознавстві. Дослідження ефективного алгоритму зацифрування архіву лабораторії та його оприлюднення на новітніх мультимедійних платформах становить виняткову цінність, а також є новим кроком назустріч процесу розбудови доступності інтернет-платформ, що популяризують українську культурну спадщину та вагомим внеском у створення умов для її збереження під час війни й колосальної загрози знищення, що є болючим викликом сьогодення.

Огляд літератури. Діяльність Навчальної лабораторії фольклору крізь призму досвіду збереження її архіву та виховання здобувачів вищої освіти на засадах зв'язку поколінь у період 2005 – 2015 років охарактеризовано в низці наукових праць І. Романюк [12; 13]. Проте, стратегії пріоритетної діяльності Навчальної лабораторії фольклору під час війни – у період з 2022 року і дотепер – ще не стали предметом окремого дослідження в українському музикознавстві.

Об'єктом дослідження є етноісторична спадщина харківських вчених, як підґрунтя подальшої фольклористичної діяльності Навчальної лабораторії фольклору – структурного підрозділу Харківського національного університету мистецтв ім. І.П. Котляревського, а **предметом** – методи дослідження, вироблені поколіннями вчених фольклористів, актуалізація їх в сучасних умовах з метою фіксації та специфіка збереження фольклорних артефактів через використання різних форм медіатизації, що стають новим цінним джерелом оприлюднених архівних експедиційних матеріалів лабораторії для їх дослідження вітчизняними фольклористами й, як наслідок, рушійною силою розвитку сучасного українського етномузикознавства.

Виклад основного матеріалу Формування харківської фольклористики пов'язано із заснуванням у 1805 році Харківського університету. Найбільш потужними науковими напрямками першої половини ХІХ ст. можна вважати історико-філологічні й етнографічні розвідки, пов'язані з літературною діяльністю *Г. Квітки-Основ'яненка*, виданням текстів українських дум і балад *І. Срезневським*, формуванню української літературної мови в колі *Харківської школи романтиків*, натхненним лідером якої був *П. Гулак-Артемовський*.

Важливим наступним кроком в якісно новому науковому поступі фольклористики, стало заснування в 1877 *ХІФТу* – *Харківського історико-філологічного товариства*, очолюваного видатними вченими *О. Потебнею* з 1877 – 1890 і *М. Сумцовим* з 1897 – 1919 рр. Саме *О. Потебні* належить думка щодо силаби, як основи віршової будови народних пісень і саме ця ідея видатного філолога стане фундаментом концепції кількісного складочислення, як основи ритмоструктурування. Цей постулат надалі був сформульований *П. Сокальським*, як: «народний такт – це вірш, або піввірш» і покладений в основу його трактату «Руська народна музика...» [14].

Автор визначив музику усної традиції, як окремий об'єкт дослідження з його іманентними характеристиками, сформував способи аналізу фольклору, використовуючи методи суміжних наук, зокрема *компаративістики*, що на той час було прогресивним напрямком в наукових візіях. Надалі, розвиток фольклористичної думки, яка оформлювала типологічний напрямок в етномузикології початку 20 століття, знайшла своє досконале втілення в праці Ф. Колесси «Ритміка Українських народних пісень» [2], а К. Квітка, на основі силаби і музичного метру введе поняття моделі або складової музично-ритмічної форми. Таким чином, *структурно-типологічний* метод, започаткований О. Потебнею і П. Сокальським у ХІХ столітті, було продовжено їх великими послідовниками. Надалі саме ХІФТу, очолюваному О. Потебнею, а з 1897-1919 року видатним вченим, професором М. Сумцовим, належить провідна роль у вибудові *історико-етнографічної* гілки наукових досліджень Слобідщини. Вченим надруковано близько 300 досліджень, статей, нотаток, наукових та публіцистичних праць. Серед етнографічних досліджень та збірок: «Наукове вивчення колядок і щедрівок» (1886), «Культурні переживання» (1889-1890), «З української старовини» (1905), але найбільш знаковою серед його праць була і залишається історико-етнографічна розвідка «Слобожане» [17], яку по праву можна вважати енциклопедією Слобідського краю від початку колонізації до перших десятиліть 20 століття.

У «Збірниках» Харківського історико-філологічного товариства надруковано чимало статей видатного етнографа П. Іванова про народні повір'я в чаклунів, відьом та упирів (у IV т.), про домовиків, лісовиків та водяних (V т.), про дитячі ігри в селах Куп'янського повіту (II т.). Найкращі і найбільш цитовані дослідження П. Іванова про українські народні легенди видані в 1907 і перевидані у 2007, «Життя і повір'я селян Куп'янського повіту Харківської губернії» [1]. У 1902 році, до ХІІ Археологічного з'їзду, в «Збірниках» ХІФТу надруковано нарис Є. Кріста «Кобзарі і лірники Харківської губернії» [3], про побут, світогляд, музикування сліпецької мандрівної братії Слобідщини. На цьому ж Археологічному з'їзді молодий тоді *Гнат Хоткевич* репрезентував цих музикантів і почав свою культуртрегерську, викладацьку і наукову діяльність, яка увінчалась фундаментальним дослідженням. Монографія «Музичні інструменти українського народу» [18] була видана в 1930, а надалі – лише на

початку ХХІ ст. Та ж доля спіткала і єдину (1929 рік) фонографічну збірку В. Ступницького «Пісні Слобідської України» [16], монографії П. Іванова [1] та М. Сумцова [17]. Певна етнокультурна перерваність в історичній діяхронії 20 сторіччя пов'язана з урядовими утисками і репресіями 20-30х років, нищенням традицій, моральних і релігійних норм. Відомий на Слобідщині збирач фольклору О.І. Стебляно в 1926 р. закінчив Харківський музично-драматичний інститут по класу композиції С. Богатирьова, долучився як фольклорист до записів народних пісень, але зміг видати свою знамениту збірку Харківського фольклору [15] лише в 1965 році. З 1947 він очолив кабінет музичного фольклору Харківської консерваторії і цю дату можна вважати початком формування фонографічних фондів Вищого музичного закладу міста.

Визначною віхою інституалізації української фольклористики у Харківській консерваторії (нині – Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського) стало заснування Навчальної лабораторії фольклору в 1976 році, а великий аудіофонд структурного підрозділу Університету з унікальним зібранням експедиційних записів, що здійснювалися більше ніж 35 років співробітниками Лабораторії та здобувачами вищої освіти, – вагомим внеском у збереження національної культурної спадщини України. Унікальний аудіофонд Навчальної лабораторії фольклору Харківського національного університету мистецтв ім. І.П. Котляревського експедиційних записів, що збиралися фольклористами – співробітниками та здобувачами вищої освіти з 1976 містить 1000 одиниць зразків музичного фольклору Слобожанщини, які належать різним співочим стилям та інструментальним традиціям. Саме у найбільш фундаментальному та найдавнішому архіві традиційної пісенної культури Слобожанщини – навчальній лабораторії фольклору – зберігається фольклористичний експедиційний матеріал (понад 100 документаційних папок), у якому зафіксовано інформацію щодо найстарішого респондента (1900 р.н.) в Україні. Отже, архівні матеріали Навчальної лабораторії фольклору становлять колосальну культурно-історичну цінність для етномузикологів України, тому важко переоцінити величезний внесок фундаторів лабораторії – завідувача кафедри історії музики, професора Галини Олександрівни Тюменєвої (1908–1999) та композитора, фольклориста, викладача народної творчості Харківської

консерваторії – Олександра Івановича Стеблянка (1896–1977), який в 1947 році став завідувачем кабінету музичного фольклору та протягом своєї багаторічної діяльності здійснив потужний внесок у розвиток етномузикознавства України. Олександр Іванович був майже єдиним збирачем та дослідником музичного фольклору Східної України першої половини ХХ століття. Відданий справі всього свого життя, більше ніж за півсторіччя своєї діяльності видатний фольклорист Слобідської України зібрав понад 2000 українських народних пісень.

З 1976 року співробітниками лабораторії та здобувачами вищої освіти було проведено близько 80 польових етнографічних експедицій Східною Україною – в Харківській, Полтавській, Донецькій, Сумській, Білгородській, Воронезькій областях. Основними напрямками діяльності Навчальної лабораторії (завідувач – Сергій Олександрович Нікітін) в другій половині ХХ століття були: експедиційно-польова робота (поповнення архіву лабораторії новими етнографічними матеріалами, записами зразків традиційної пісенної культури) та забезпечення навчального процесу Університету (науково-теоретичної та практичної підготовки майбутніх фольклористів). З 2006 року (завідувач – кандидат мистецтвознавства, доцент Ірина Анатоліївна Романюк), основним стратегічним напрямком діяльності навчальної лабораторії стала комп'ютеризація та реорганізація її фонду. Поруч із вищезазначеними напрямками діяльності лабораторії, що реалізувало попереднє покоління фольклористів та здобувачів освіти, починають існувати нові: зберігання й опрацювання фоноархіву лабораторії (цифровізація фольклорних аудіозаписів, електронна архівація фонду лабораторії, транскрибування коментарів до поетичних текстів пісень та іншої супровідної інформації), каталогізація фонду лабораторії (за територіальним принципом), зокрема – цифрова каталогізація (за територіальним та хронологічним принципом). Співробітниками Навчальної лабораторії фольклору було розроблено унікальну *методику залучення комп'ютерних технологій* при зацифруванні фольклорних зразків і розпочато систематичний перезапис аудіофонду Лабораторії (бобин та касет) на цифрові носії з одночасним удосконаленням записів за допомогою комп'ютерної програми *WaveLab*.

Усі матеріали лабораторії, зібрані під час польових записів, свідчать про українську етнічну природу Слобожанщини. Документи експедицій з архіву навчальної лабораторії фольклору слугували

частиною матеріалів для наукових досліджень доцента ХНУМ ім. І.П. Котляревського – Новикової Лариси Іванівни [4; 5; 6; 7; 8; 9; 10].

Слід зазначити, що у найбільш фундаментальному та найдавнішому аудіоархіві традиційної пісенної культури Слобожанщини зберігається фольклористичний експедиційний матеріал, у якому зафіксовано інформацію щодо найстарішого респондента (1900 р. н.) в Україні та унікальні фотоматеріали, зібрані під час експедицій.

Також лабораторія здійснює навчально-допоміжну роботу відповідно тем занять робочих програм навчальних дисциплін «Етномузикологія» та «Музичний фольклор» під керівництвом доцента ХНУМ ім. І.П. Котляревського – Новикової Лариси Іванівни. Студенти-етномузикологи (здобувачі вищої освіти), що стали випускниками ХНУМ ім. І.П. Котляревського в різні роки: В. Нечаєв; В. Гура, В. Рибалко (Русина), В. Ібрямова, К. Гнідаш – продовжили надалі свою фольклористичну діяльність.

Сьогодні діяльність навчальної лабораторії фольклору, тематичний вектор її досліджень, практична спрямованість заходів, до організації яких долучається структурний підрозділ, відповідають комплексній науковій темі, що включено до плану науково-дослідної роботи Університету: *«Фольклорна спадщина Слобожанщини: ідея вітальності української нації та культури»* (під керівництвом завідувача лабораторії, кандидата мистецтвознавства – Дар'я Жалейко). Пошуки шляхів збереження архівного фонду лабораторії, що опинився в умовах війни віч-на-віч перед загрозою фізичного знищення, оскільки місцем розташування архіву є прифронтна зона, стало в умовах війни головним завданням структурного підрозділу. Велику трагедію становить той факт, що багато сіл, де проходили експедиції, матеріали яких зберігаються в лабораторії фольклору, знищено ворогом.

Отже, здійснення перших кроків щодо розміщення певного відсотка зразків музичного фольклору (з архіву лабораторії) з використанням форм аудіовізуалізації на відповідних хостингах, частково забезпечить фізичне збереження матеріалів лабораторії в цифровому середовищі, що буде сприяти посиленню привернення уваги суспільства до значення культурної спадщини в сучасному житті та наслідування традицій для збереження національної ідентичності.

Упродовж 2022–2023 років було здійснено опрацювання аудіо- та фотоматеріалу, фольклорно-етнографічних матеріалів експедиції: зацифрування експедиційних матеріалів, їх систематизація та впорядкування згідно з параметрами паспортів етнографічної інформації та їх оприлюднення на навчальному сайті лабораторії, що було створено у 2023 році. До контенту сайту лабораторії (не враховуючи рубрикації, що презентують діяльність структурного підрозділу) увійшли наступні цифрові продукти: 1) репрезентація архівних матеріалів (за жанровим показником) навчальної лабораторії фольклору ХНУМ ім. І.П. Котляревського: аудіоматеріали, архівна супровідна документація (систематизація засканованих рукописів у цифровий формат сайту), науково-публіцистичні статті, присвячені відповідній жанровій тематиці. У відповідних рубриках сайту представлені майже всі фольклорні жанри архіву лабораторії; 2) створення відеопрезентацій архівних матеріалів ХНУМ ім. І.П. Котляревського: підбірка зразків автентичного виконання, що презентовано крізь призму медіатизації: поєднання аудіального та візуального компонентів – відеопроєктів, що присвячено фольклорним жанрам, та розміщення їх на офіційних каналах лабораторії; 3) створення «прив'язаних» до офіційного сайту лабораторії форм медіатизації: офіційної сторінки Навчальної лабораторії фольклору в соціальній мережі *Facebook*, офіційного *YouTube*-каналу Лабораторії та періодичне оновлення їх контенту. Створений сайт та різні форми медіатизації матеріалів лабораторії охоплює реалізацію не тільки просвітницької та популяризаторської мети, а й, безперечно, є надзвичайно корисними для освітнього процесу для закладів освіти мистецького спрямування, а також – для науково-дослідної діяльності фольклористів (транскрибування зразків автентичного фольклору, пошук паспортних даних виконавців та пісень, дослідження зразків музичного фольклору), що може сягати нових обріїв у царині етномузикологічних відкриттів, що маркують інтелектуальні досягнення цвіту української нації як на вітчизняній, так і на міжнародній арені.

Висновки. Харківська фольклористична школа акумулювала у своїй практиці передові методи дослідження (компаративістика, структурна типологія), тим самим заклала потужний фундамент для дослідників прийдешніх поколінь, як в науковій, так і в дидактичній царині. Надалі цифровий архів навчальної лабораторії фольклору

Харківського національного університету мистецтв ім. І.П. Котляревського став резервуаром і провідником наукової спадщини, культурної пам'яті та національної ідентичності в її екзистенційному вимірі. Оскільки кожної миті протягом війни архів знаходиться перед загрозою фізичного знищення, опанування досвіду підготовки значного документного масиву до подання на конкурсні грантові пропозиції дає сьогодні надію зрушити з мертвої точки питання щодо забезпечення фінансування проєктів Навчальної лабораторії фольклору для створення надалі мультимедійної платформи зі збереженням усього цифрового архіву лабораторії: врешті-решт саме від цього залежить врятування документального свідоцтва історії Слобожанщини, безцінних скарбів національної культурної спадщини, що збиралися співробітниками та здобувачами вищої освіти впродовж майже 40 років.

Перспективою дослідження означеної теми можуть бути нові форми репрезентації архівних матеріалів навчальної лабораторії фольклору ХНУМ ім. І.П. Котляревського (аудіозаписів, фотоматеріалів, фольклористичних матеріалів експедицій) з метою впровадження в навчальний процес мультимедійних платформ, що презентують цифровий архів лабораторії, а також використання матеріалів лабораторії в реалізації кроссекторальних проєктів всеукраїнського та міжнародного масштабу.

Список використаних джерел і літератури:

1. Іванов П.П. Життя і повір'я селян Куп'янського повіту Харківської губернії. Харків: Майдан, 2007. 331 с.
2. Колесса Ф. Ритміка українських народних пісень (підготувала до друку Софія Грица. Філарет Колесса. Київ: Наукова думка, 1970. С. 25–233.
3. Крист Е.И. Кобзари и лирники Харьковской губернии. Харьков: Тип. «Печатное дело», 1902. 15 с.
4. Новикова Л. До питання про специфіку фольклору Слобідської України. Музична Харківщина. Харків: ХІМ ім. І.П. Котляревського. 1992. С. 255–264.
5. Новикова Л. Загальнорегіональні та вузьколокальні типи формульних наспівів у весільній традиції Слобідщини. Проблеми етномузикології. 2019. Вип. 14. С. 118–128.
6. Новикова Л. Міжпоколінний діахронний зв'язок як комунікативний дискурс в фольклорній традиції Слобідської України. Аспекти історичного музикознавства. 2022. Вип. 26. С. 22–36.
7. Новикова Л. Пісні Слобідської України. Харків: Майдан, 1996. Вип. 1. 186 с.
8. Новикова Л. Пісні Слобідської України. Харків: Майдан, 1998. Вип. 200 с.

9. Новикова Л. Пісні Слобідської України: Навчальний посібник (з аудіо додатком). /автор-укладач Новикова Л. Харків: ТО Ексклюзив, 2006. 188 с.
10. Новикова Л. Про історичну динаміку жанрового ряду слобожанського фольклору ХХ сторіччя. Проблеми етномузикології. 2004. Вип. 2. До 90-річчя НМАУ ім. П.І. Чайковського. С. 284–294.
11. Нолл В. Трансформація громадянського суспільства. Київ, 1999. 870 с.
12. Романюк І.А. Аспекти діяльності навчальної лабораторії фольклору Харківського національного університету мистецтв імені Івана Котляревського. Вісник Львівського університету. Серія філологічна. 2017. Вип. 66. С. 195–204.
13. Романюк І.А. Фольклору навчальна лабораторія. Харківський національний університет мистецтв ім. І.П. Котляревського. 1917–2017. До 100-річчя від дня заснування: мала енциклопедія (у 2 т.). ХНУМ ім. І.П. Котляревського (ред.-упоряд. Л.В. Русакова). Харків: «Водний спектр Джі-Ем-Пі», 2017. Т. 1. С. 690–692.
14. Сокальський П. Руська народна музика. Київ: Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичного мистецтва, літератури УРСР, 1959. 399 с.
15. Стеблянко О.І. Українські народні пісні. Київ: Музика, 1965. 200 с.
16. Ступницький В. Пісні Слобідської України. Харків: Державне видавництво України, 1929. 46 с.
17. Сумцов М.Ф. Слобожане. Харків: Майдан. 2017. 240 с.
18. Хоткевич Г. Музичні інструменти українського народу. Харків: Видавець Олександр Савчук. 2018. 512 с.

References:

1. Ivanov, P.P. (2007). *Life and beliefs of the peasants of Kupyan district, Kharkiv province*. Kharkiv: Majdan, 331 [in Ukrainian].
2. Kolessa, F. (1970). Rhythm of Ukrainian folk songs (prepared for publication by Sofia Hrytsa). *Filaret Kolessa*. Kyiv: Naukova dumka, 25–233 [in Ukrainian].
3. Krist, E. I. (1902). *Kobzari and lyre players of the Kharkov province*. Kharkov: Ту`пографу`яа печатное дело, 15 [in Russian].
4. Novykova, L. (1992). Regarding the specifics of the folklore of Slobidska Ukraine. *Muzychna Kharkivshchyna*. Kharkiv I.P.Kotlyarevsky National University of Arts, 255–264 [in Ukrainian].
5. Novykova, L. (2019). General regional and narrowly local types of formula chants in the wedding tradition of Slobidshyna region. *Problemy etnomuzykolohii*, 14, 118–128 [in Ukrainian].
6. Novykova, L. (2022). Intergenerational diachronic connection as a communicative discourse in the folklore tradition of Slobidska Ukraine. *Aspekty istorychnoho muzykoznavstva*. Kharkiv I.P. Kotlyarevsky National University of Arts, 26, 22-36 [in Ukrainian].
7. Novykova, L. (1996). *Songs of Slobidska Ukraine*. Kharkiv: Majdan, 1, 186 [in Ukrainian].
8. Novykova, L. (1998). *Songs of Slobidska Ukraine*. Kharkiv: Majdan, 2, 200 [in Ukrainian].

9. Novykova, L. (2006). *Songs of Slobidska Ukraine: tutorial* (with audio supplement / author-compiler Novykova L.). Kharkiv: TO Ekskluzyv, 188 [in Ukrainian].
10. Novykova, L. (2004). On the historical dynamics of the genre series of Slobozhanshina folklore of the 20th century. *Problemy etnomuzykologhii*, 2: To the 90th anniversary of the NMAU named after P.I. Tchaikovsky. Kyiv, 284–294. [in Ukrainian].
11. Noll, V. (1999). *Transformation of civil society*. Kyiv, 870 [in Ukrainian].
12. Romanyuk, I.A. (2017). Aspects of activity of the educational laboratory of folklore of Ivan Kotlyarevskiy Kharkiv National University of Arts. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriya filolohichna*, 66, 195–204 [in Ukrainian].
13. Romanyuk, I.A. (2017). Folklore educational laboratory. 1917–2017. *Kharkiv I.P.Kotlyarevsky National University of Arts. To the 100th anniversary of the foundation: a small encyclopedia (in 2 volumes)*. Kharkiv I.P.Kotlyarevsky National University of Arts (edited by L.V. Rusakova). Kharkiv: Vodnyi Spektr, 1, 690–692 [in Ukrainian].
14. Sokalsky, P. (1959). *Rus folk music*. Kyiv: Derzhavne vydavnytstvo obrazotvorchoho mystetstva i muzychnoi mystetstva literatury URSR, 399 [in Ukrainian].
15. Steblyanko, O. I. (1965). *Ukrainian folk songs*. Kyiv: Muzyka, 185 [in Ukrainian].
16. Stupnytskyi, V. (1929). *Songs of Slobidska Ukraine*. Kharkiv: Derzhavne vydavnytstvo Ukrainy, 46 [in Ukrainian].
17. Sumtsov, M. F. (2017). *Slobozhanshina people*. Kharkiv: Majdan, 240 [in Ukrainian].
18. Khotkevich, G. (2018). *Musical instruments of the Ukrainian people*. Kharkiv: Vydavets Oleksandr Savchuk, 512 [in Ukrainian].

UDC 784.09

DOI 10.33287/222416

Федорняк Наталія Богданівна,

*кандидат мистецтвознавства, викладач кафедри музичної
україністики та народно-інструментального мистецтва*

Прикарпатського національного університету

імені Василя Стефаника

тел.: (066) 866 - 02 - 94

e-mail: nataliia.fedorniak@pnu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0002-4981-6495>

УКРАЇНСЬКИЙ ПІСЕННИЙ ФОЛЬКЛОР У НОТНИХ ВИДАННЯХ РОБЕРТА КЛИМАША (КАНАДА)

Мета статті – проаналізувати пісенний фольклор нотних видань «Зимовий цикл українських народних пісень в Канаді» та «Українські народні пісні з прерій» Р. Климаша, зокрема способи нотної фіксації